

Stockholm den 7 juni 2022

Förvaltningsrätten i Falun
Box 45
791 21 Falun

Mål nr 4886-21, Anders Andersson Taxi ./.

Arbetsförmedlingen, angående återkrav av utbetalat stöd

Förvaltningsrätten har gett Anders Andersson med enskild firma Anders Andersson Taxi tillfälle att yttra sig i målet. Med anledning av detta får Anders Andersson anföra följande.

1 YRKANDEN

- 1.1 Anders Andersson yrkar att förvaltningsrätten ska upphäva Arbetsförmedlingens beslut om återkrav av utbetalat stöd om 145 883 kronor.

2 BAKGRUND

- 2.1 Anders Andersson Taxi är en enskild firma som bedriver taxiverksamhet och innehas av Anders Andersson.
- 2.2 I november 2018 beviljade Arbetsförmedlingen Anders Andersson lönebidrag enligt förordningen (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som

medför nedsatt arbetsförmåga (förordningen om särskilda insatser) avseende [REDACTED]. Stödet gällde för perioden 1 december 2018–30 november 2020 och för en anställning på 60 % med en lön om 11 400 kronor (se aktbilaga 8, s. 3).

2.3 I slutet av oktober 2019 beviljade Arbetsförmedlingen Anders Andersson stöd enligt förordningen (2018:43) om stöd för nystartsjobb avseende [REDACTED]. Stödet gällde för perioden 1 november 2019–31 oktober 2020 och för en anställning på 100 % med en lön om 19 653 kronor (se aktbilaga 8, s. 8).

2.4 Under 2020, medan båda de ovan nämnda stödperioderna var pågående, använde sig Anders Andersson av s.k. redovisningsdifferenser vid utbetalning av löner till [REDACTED] och [REDACTED]. Användningen av redovisningsdifferenser är praxis inom taxibranschen och innebär att kontanta betalningar för körningar dras av från förarens nettolön. På lönespecifikationer kallas dessa avdrag för redovisningsdifferenser (se t.ex. aktbilaga 4, s. 9, 13, 21 och 23, se även vidare i avsnitt 6).

2.5 Den 26 mars 2021 meddelade Arbetsförmedlingen beslut om att återkräva stöd om totalt 145 883 kronor som Anders Andersson hade beviljats enligt förordningen om stöd för nystartsjobb och förordningen om särskilda insatser. Återkravet avsåg dels 11 722 kronor som hade betalats ut i lönebidrag för [REDACTED] under perioden augusti–oktober 2020, dels 134 161 kronor som hade betalats ut i stöd för nystartsjobb för [REDACTED] under perioden januari–oktober 2020 (se aktbilaga 4, s. 109–112).

- 2.6 I skälen till beslutet uppgav Arbetsförmedlingen att utbetalning av lön ska ske elektroniskt under hela stödperioden, och att Anders Andersson i beslutsunderlaget hade intygat att så skulle ske. På grund av att Anders Andersson använt sig av redovisningsdifferenser ansåg Arbetsförmedlingen att lönen inte hade betalats ut elektroniskt under de månader som omfattades av återkravet. Arbetsförmedlingen bedömde därför att Anders Andersson hade orsakat felaktiga utbetalningar och därmed var återbetalningsskyldig.
- 2.7 Den 11 april 2021 begärde Anders Andersson att Arbetsförmedlingen skulle ompröva sitt beslut (se aktbilaga 4, s. 113–117). Den 6 oktober 2021 meddelade myndigheten efter omprövning avslag på Anders Andersson begäran om ändring av tidigare beslut (se aktbilaga 3).
- 2.8 Den 20 oktober 2021 bestred Anders Andersson per e-post Arbetsförmedlingens faktura avseende det belopp som krävdes tillbaka (se aktbilaga 1). Arbetsförmedlingen hanterade detta som ett överklagande av beslutet om återkrav och översände överklagandet till förvaltningsrätten. Arbetsförmedlingen anser att överklagandet ska avvisas (se aktbilaga 2).
- 2.9 Den 21 maj 2022 betalade Anders Andersson det återkrävda beloppet för att undvika ytterligare dröjsmålsränta enligt 54 § förordningen om särskilda insatser och 36 § förordningen om stöd för nystartsjobb. Betalningen gjordes under bestridande (se aktbilaga 21).

3 RÄTTSLIGA UTGÅNGSPUNKTER

3.1 Arbetsförmedlingens beslut om återkrav enligt förordningen om särskilda insatser och förordningen om stöd för nystartsjobb omfattas av överklagandeförbud

3.1.1 Arbetsförmedlingen ska enligt 33 och 34 §§ förordningen om stöd för nystartsjobb respektive 51 och 52 §§ förordningen om särskilda insatser besluta att återkräva felaktigt tillgodoförda belopp om mottagaren av det ekonomiska stödet är återbetalningsskyldig.

3.1.2 Beslut om återkrav omfattas av uttryckliga överklagandeförbud i 40 § förordningen om stöd för nystartsjobb respektive 58 § förordningen om särskilda insatser.

3.2 Ett överklagandeförbud som kommer i konflikt med en rätt att överklaga enligt Europakonventionen ska åsidosättas

3.2.1 Överklagandeförbud som kommer i konflikt med bestämmelser i den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) som ger enskilda rätt att överklaga ett beslut (i huvudsak artikel 6 och artikel 13) ska enligt Europadomstolens och Högsta förvaltningsdomstolens praxis sättas åt sidan. Beslutet blir då överklagbart enligt den allmänna regeln i 41 § förvaltningslagen (2017:900). (Se prop. 2016/17:180 s. 43–44 och rättsfallet HFD 2011 ref. 22.)

3.2.2 Om en nationell domstol inte åsidosätter ett överklagandeförbud som kommer i konflikt med Europakonventionen innebär det en konventionsöverträdelse för vilken staten bland annat kan ådra

sig skadeståndsansvar. Europadomstolen har i ett stort antal fall fällt Sverige för överträdelser av Europakonventionen i situationer då det har saknats möjlighet för den enskilde att åstadkomma en domstolsprövning av olika typer av förvaltningsbeslut (se Hans Danelius, *Mänskliga rättigheter i europeisk praxis*, 5 uppl., 2015, s. 181 med hänvisningar).

3.3 Begränsningar av enskildas rätt till domstolsprövning måste vara proportionerliga

- 3.3.1 Enligt artikel 6.1 i Europakonventionen ska enskilda vid prövningen av sina civila rättigheter och skyldigheter ha rätt till en opartisk och offentlig rättegång inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol som upprättats enligt lag.
- 3.3.2 Rätten att väcka talan vid domstolar i civilrättsliga frågor, och därmed *initiera* domstolsprövning, är en grundläggande aspekt av denna rättighet, s.k. ”right of access” (se *Philis v. Greece (no. 1)*, 27 August 1991, § 59, Series A no. 209, se även *Hornsby v. Greece*, 19 March 1997, § 40, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-II samt Europarådets handbok *Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights, Right to a fair trial [civil limb]*, Europarådet, den 31 december 2021, s. 27, p. 101). Den som gör gällande att ett intrång i utövandet av hans eller hennes civila rättigheter är olovligt har därmed rätt att få saken prövad (”submit a claim”) i en domstol som uppfyller kraven i artikel 6.1 (se t.ex. *Roche v. the United Kingdom [GC]*, no. 32555/96, § 116, ECHR 2005-X; *Salontaji-Drobnjak v. Serbia*, no. 36500/05 § 132, 13 October 2009; *Stanev v. Bulgaria [GC]*, no. 36760/06, § 229, ECHR 2012).

- 3.3.3 Europadomstolen har i flera fall slagit fast att rättigheter, däribland rätten till en rättvis rättegång, ska vara praktiska och effektiva, snarare än teoretiska och illusoriska (se t.ex. *Artico v. Italy*, 13 May 1980, § 33, Series A no. 37; *Perez v. France* [GC], no. 47287/99, § 80, ECHR 2004-I; *Soering v. the United Kingdom*, 7 July 1989, § 87, Series A no. 161).
- 3.3.4 Med hänsyn till den framträdande roll som rätten till en rättvis rättegång har i ett demokratiskt samhälle gäller detta särskilt rätten att initiera en domstolsprövning (se *Airey v. Ireland*, 9 October 1979, § 24, Series A no. 32; *Prince Hans-Adam II of Liechtenstein v. Germany* [GC], no. 42527/98, § 45, ECHR 2001-VIII; *Stanev v. Bulgaria* [GC], no. 36760/06, § 231, ECHR 2012). För att rätten att initiera en domstolsprövning ska anses vara effektiv i Europakonventionens mening ska den enskilde ha en tydlig och praktisk möjlighet att invända mot ett handlande som utgör ett ingrepp i hans eller hennes rättigheter (se *Bellet v. France*, 4 December 1995, § 36, Series A no. 333-B).
- 3.3.5 Vidare får rätten till en rättvis rättegång inte begränsas på ett sådant sätt, eller i sådan omfattning, att själva kärnan av rättigheten kränks (se bl.a. *Philis v. Greece (no. 1)*, 27 August 1991, § 59, Series A no. 209. Se också bl.a. *De Geouffre de la Pradelle v. France*, 16 December 1992, § 28, Series A no. 253-B).
- 3.3.6 Alla begränsningar av rätten till en rättvis rättegång måste vara proportionerliga. Det måste därmed råda en välavvägd balans mellan enskildas rättigheter och allmänintresset. Ju mer en rättighet påverkas, desto starkare skäl för begränsningar av densamma måste staten framställa (se bl.a. *Cordova v. Italy (no.*

1), no. 40877/98, § 54, ECHR 2003-I; *Stanev v. Bulgaria* [GC], no. 36760/06, § 230, ECHR 2012).

3.3.7 Vid bedömningen av om en begränsning av rätten att väcka talan är proportionerlig eller inte kan det bland annat beaktas om det finns några alternativa sätt för klaganden att tillvarata sin rätt och därigenom få sin sak prövad (se *A. v. the United Kingdom*, no. 35373/97, § 86, ECHR 2002-X; *Ernst and Others v. Belgium*, no. 33400/96, § 53–55, 15 July 2003).

3.4 Högsta förvaltningsdomstolens avgörande i rättsfallet HFD 2021 ref. 8 innebär att enskilda inte kan överklaga Arbetsförmedlingens beslut om återkrav

3.4.1 Högsta förvaltningsdomstolen meddelade under 2021 en dom avseende tidigare gällande versioner av de förordningar som är tillämpliga i Anders Anderssons fall (se rättsfallet HFD 2021 ref. 8). Frågan som Högsta förvaltningsdomstolen hade att pröva i det målet var om ett överklagande av ett beslut om återkrav enligt förordningarna skulle prövas av allmän förvaltningsdomstol med stöd av Europakonventionen trots att det fanns uttryckliga överklagandeförbud. Vid sin prövning fäste Högsta förvaltningsdomstolen vikt vid om beslutet om återkrav på andra sätt än genom överklagande till allmän förvaltningsdomstol kunde komma under domstolsprövning.

3.4.2 I avgörandet konstaterade Högsta förvaltningsdomstolen att eftersom Arbetsförmedlingens beslut om återkrav inte utgör någon exekutionstitel måste myndigheten, om stödmottagaren motsätter sig återbetalning, vidta ytterligare åtgärder för att få tillbaka det felaktigt utbetalda stödet. Arbetsförmedlingen kan då

antingen ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten eller väcka talan i allmän domstol för att få en exekutionstitel. Om en ansökan om betalningsföreläggande bestrids måste Arbetsförmedlingen begära att ärendet överlämnas till tingsrätt för prövning (se rättsfallet HFD 2021 ref. 8 p. 15).

- 3.4.3 Högsta förvaltningsdomstolen framhöll även Arbetsförmedlingens möjlighet att avräkna ett återkravsbelopp mot framtida utbetalningar av stöd. Ett beslut om avräkning kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol, och en stödmottagare som anses vara återbetalningsskyldig kan i en sådan process invända att det saknas grund för återkrav och på det sättet få frågan prövad (se rättsfallet HFD 2021 ref. 8 p. 16).
- 3.4.4 Mot bakgrund av att Arbetsförmedlingens beslut om återkrav kunde komma under domstols prövning på något av de ovan nämnda sätten fann Högsta förvaltningsdomstolen att det saknades anledning att tillåta att Arbetsförmedlingens beslut om återkrav av stöd överklagas till allmän förvaltningsdomstol (se rättsfallet HFD 2021 ref. 8 p. 18).
- 3.4.5 Denna slutsats nåddes trots att Högsta förvaltningsdomstolen i rättsfallet HFD 2019 ref. 43 framfört att det förhållandet att en omtvistad sakfråga i ett annat sammanhang och på annat sätt än genom överklagande skulle kunna komma under allmän domstols prövning inte inverkar på allmän förvaltningsdomstols kompetens att pröva ett överklagande av beslut som normalt prövas av detta domstolsslag (se rättsfallet HFD 2019 ref. 43 p. 26–27 samt p. 45)

- 4 ANDERS ANDERSSON HAR RÄTT ATT FÅ ARBETSFÖRMEDLINGENS BESLUT PRÖVAT AV ALLMÄN FÖRVALTNINGSDOMSTOL**
- 4.1 Anders Andersson har rätt att få den tvist som uppstått i och med Arbetsförmedlingens beslut om återkrav prövad i domstol enligt artikel 6 i Europakonventionen**
- 4.1.1 Enskilda har enligt artikel 6 i Europakonventionen rätt att få tvister om sina civila rättigheter och skyldigheter prövade av domstol.
- 4.1.2 Frågan om en enskild har rätt till domstolsprövning avgörs genom en prövning i fyra led. Prövningen avser om det i) föreligger en reell och seriös tvist, ii) vars utfall har en direkt påverkan på ("is directly decisive for"), iii) en rättighet som har sin grund i den nationella rätten och som iv) är en civil rättighet (se Europadomstolens dom i målet *Regner v. the Czech Republic* [GC], no. 35289/11, § 99, 19 September 2017, samt Europarådets handbok *Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights, Right to a fair trial [civil limb]*, Europarådet, den 31 december 2021, s. 7, p. 3).
- 4.1.3 Anders Andersson är av uppfattningen att han i det aktuella målet omfattas av rätten till domstolsprövning enligt artikel 6 i Europakonventionen. Skälen till det är följande.
- 4.1.4 Det föreligger en reell och seriös tvist mellan Anders Andersson och Arbetsförmedlingen eftersom Anders Andersson och Arbetsförmedlingen är av olika uppfattningar om huruvida myndigheten har rätt att återkräva de stöd som tidigare utbetalats till honom. Tvister ska enligt Högsta domstolens praxis

presumeras vara reella och seriösa om det inte finns klara indikationer på att så inte är fallet (se rättsfallet NJA 2013 s. 813). Sådana indikationer saknas i det här fallet.

- 4.1.5 Utfallet av tvisten mellan Anders Andersson och Arbetsförmedlingen har *en direkt påverkan på* hans rätt att få behålla det utbetalade stödet.
- 4.1.6 Anders Anderssons rätt att få behålla det utbetalade stödet har sin grund i svensk rätt. Det följer av 51 och 52 §§ förordningen om särskilda insatser samt 32 och 33 §§ förordningen om stöd för nystartsjobb att stöd endast får återkrävas under vissa förutsättningar.
- 4.1.7 Anders Anderssons rätt att få behålla det utbetalda stödet är en civil rättighet i Europakonventionens mening. Förvaltningsbeslut ska enligt Högsta förvaltningsdomstolens praxis presumeras röra civila rättigheter om det inte finns klart stöd för en annan bedömning (se rättsfallen HFD 2016 ref. 41 och HFD 2019 ref. 10). Det finns i förevarande fall inget stöd för någon annan bedömning.
- 4.1.8 Det kan slutligen konstateras att även Högsta förvaltningsdomstolen i rättsfallet HFD 2021 ref. 8 har gjort bedömningen att en tvist avseende Arbetsförmedlingens beslut om återkrav av utbetalat stöd omfattas av rätten till domstolsprövning i artikel 6 i Europakonventionen (se rättsfallet HFD 2021 ref. 8, p. 13–14 där Högsta förvaltningsdomstolen utgick från att artikel 6 är tillämplig i målet).

- 4.2 Överklagandeförbuden är i konflikt med Anders Anderssons rätt till domstolsprövning enligt artikel 6 i Europakonventionen och ska därför åsidosättas**
- 4.2.1 Högsta förvaltningsdomstolen har i rättsfallet HFD 2021 ref. 8 funnit att enskildas rätt till domstolsprövning av Arbetsförmedlingens beslut om återkrav kan tillgodoses genom att frågan kan komma under allmän domstols respektive allmän förvaltningsdomstols prövning på andra sätt än genom ett överklagande av beslutet. Enligt Högsta förvaltningsdomstolen kan därför förbud mot att överklaga Arbetsförmedlingens beslut om återkrav upprätthållas (se avsnitt 3.4).
- 4.2.2 Anders Andersson uppfattning är dock att den begränsning av hans rätt till domstolsprövning enligt artikel 6 i Europakonventionen som de aktuella överklagandeförbuden innebär är oproportionerlig. Överklagandeförbuden ska därmed åsidosättas.
- 4.2.3 Vid en proportionalitetsbedömning kan det bland annat beaktas om det finns några alternativa sätt för klaganden att tillvarata sin rätt och därigenom få sin sak prövad. Högsta förvaltningsdomstolen har i HFD 2021 ref. 8 framfört alternativa sätt på vilka Arbetsförmedlingens beslut om återkrav kan komma under domstolsprövning. Detta medför emellertid inte att begränsningen av Anders Anderssons rätt till domstolsprövning är proportionerlig.
- 4.2.4 För det första har Anders Andersson, för att få till stånd en prövning av Arbetsförmedlingens beslut om återkrav, behövt motsätta sig att betala de återkrävda beloppen och invänta att

Arbetsförmedlingen vidtar någon av de åtgärder som Högsta förvaltningsdomstolen framfört i HFD 2021 ref. 8. Anders Andersson har på så sätt helt saknat möjligheten att själv ta initiativ till en domstolsprövning.

- 4.2.5 Europakonventionen uppställer krav på att den enskilde ska ha en tydlig och praktisk möjlighet att invända mot ett handlande som utgör ett intrång i utövandet av hans eller hennes rättigheter för att rätten till domstolsprövning ska anses vara effektiv (se avsnitt 3.3). Denna möjlighet har Anders Andersson alltså helt saknat och hans rätt till domstolsprövning kan därför inte anses vara effektiv i Europakonventionens mening.
- 4.2.6 För det andra innebär den ordning som Högsta förvaltningsdomstolen uppställt i HFD 2021 ref. 8 en ekonomisk risk för Anders Andersson. Anders Andersson riskerar att behöva betala dröjsmålsränta för tiden då han inväntar Arbetsförmedlingens agerande, en tidsperiod som han inte förfogar över eller har möjlighet att förkorta.
- 4.2.7 Därutöver innebär ett förfarande vid en allmän domstol, som HFD menar utgör ett fullgott alternativ till en prövning i allmän förvaltningsdomstol, en omfattande ekonomisk risk för den enskilde även i form av ombudskostnader. Utgångspunkten vid ett myndighetsbeslut är att en förvaltningsrätt ska pröva det och att detta inte ställer krav på ombud. HFD:s uppställda ordning tvingar dock den enskilde in ett förfarande i allmän domstol där premissen är att ombud krävs, och den enskilde riskerar att behöva betala även för motpartens ombudskostnader.

- 4.2.8 Inte heller i detta avseende kan Anders Anderssons rätt till domstolsprövning anses vara effektiv eller praktisk i Europakonventionens mening.
- 4.2.9 Överklagandeförbuden utgör således en oproportionerlig begränsning av Anders Anderssons rätt till domstolsprövning enligt artikel 6 i Europakonventionen och ska åsidosättas.
- 4.2.10 För det fall domstolen skulle finna att överklagandeförbuden på denna grund inte kan åsidosättas, menar Anders Andersson att han i vart fall inte har möjlighet att få den uppkomna tvisten prövad på något av de sätt som Högsta förvaltningsdomstolen anför och att överklagandeförbuden därmed ska åsidosättas.
- 4.2.11 Anders Andersson mottog två fakturor från Arbetsförmedlingen avseende återkravsbeloppen med förfallodag den 8 november 2021. Han motsatte sig betalning av båda fakturorna. Sex månader senare hade Arbetsförmedlingen ännu inte ansökt om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten eller väckt talan i allmän domstol för att få en exekutionstitel. Arbetsförmedlingen hade heller inte beslutat om någon avräkning, trots att myndigheten hade beviljat Anders Andersson nytt stöd (se aktbilaga 11, s. 8).
- 4.2.12 Den 21 maj 2022 valde Anders Andersson att under bestridande betala återkravsbeloppen jämte upplupen dröjsmålsränta för att undvika den ekonomiska risk som följer av Högsta förvaltningsdomstolens resonemang i HFD 2021 ref. 8, det vill säga risken för betalningsskyldighet för dröjsmålsränta under tiden som Anders Andersson måste invänta Arbetsförmedlingens agerande.

- 4.2.13 Anders Anderssons betalning under bestridande innebär att de alternativ till överklagande som uppställs i HFD 2021 ref. 8 inte längre finns tillgängliga för honom. Arbetsförmedlingen har inte någon möjlighet att ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogden, väcka talan om exekutionstitel i allmän domstol eller avräkna återkravsbeloppet mot framtida utbetalningar av stöd.
- 4.2.14 Anders Andersson rätt enligt artikel 6 i Europakonventionen att få den uppkomna tvisten prövad i domstol kvarstår dock alltjämt. För att tillgodose denna rätt måste överklagandeförbuden i 58 § förordningen om särskilda insatser och 40 § förordningen om stöd för nystartsjobb åsidosättas.

5 ÖVERKLAGANDEFÖRBUDEN INNEBÄR ÄVEN EN ÖVERTRÄDELSE AV ARTIKEL 1 I FÖRSTA TILLÄGSPROTOKOLLET TILL EUROPAKONVENTIONEN

- 5.1 Enligt artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen ska varje fysisk eller juridisk person ha rätt till respekt för sin egendom. En inskränkning av denna rätt måste vara proportionerlig.
- 5.2 För att en inskränkning i egendomsskyddet ska anses proportionerlig har Europadomstolen slagit fast att det måste finnas en rimlig balans mellan det allmänna intresset som motiverar inskränkningen och ingreppet i den enskildes rättighetssfär. Rätten har härvid att ta ställning till om den berörda personen – på grund av det allmännas agerande eller passivitet – har fått bära en oproportionerlig och oskälig börda. (Se t.ex.

Sporrong and Lönnroth v. Sweden, 23 September 1982, §§ 69-73, Series A no. 52 och *Broniowski v. Poland* [GC], no. 31443/96, §§ 147–151, ECHR 2004-V.)

- 5.3 Av betydelse för bedömningen av om den enskilde har fått bära en oskälig börda är bland annat om det allmänna – genom lagstiftning, myndighetsutövning eller andra former av administrativa beslut – har försatt den enskilde i ovisshet rörande sin rättsliga ställning (se t.ex. *Broniowski v. Poland* [GC], no. 31443/96, §§ 150–151, ECHR 2004-V. Se även *Sovtransavto Holding v. Ukraine*, no. 48553/99, §§ 97–98, ECHR 2002-VII).
- 5.4 Arbetsförmedlingens beslut om återkrav innebär en inskränkning av Anders Anderssons egendomsskydd enligt artikel 1 i första tilläggsprotokollet i Europakonventionen. För att inskränkningen inte ska anses utgöra en överträdelse av egendomsskyddet måste den vara proportionerlig.
- 5.5 Det ordning som Högsta förvaltningsdomstolen uppställer i HFD 2021 ref. 8 innebär att Anders Andersson måste invänta Arbetsförmedlingens agerande innan hans rättsliga ställning i förhållande till de återkrävda beloppen slutligt kan avgöras. Denna ovisshet, som är en konsekvens av att Anders Andersson är förhindrad från att själv initiera en domstolsprövning, medför en oskälig börda. Inskränkningen av Anders Anderssons rätt till respekt för sin egendom är därmed oproportionerlig och överklagandeförbuden ska åsidosättas.

6 ARBETSFÖRMEDLINGENS BESLUT OM ÅTERKRAV SKA UPPHÄVAS

- 6.1 Vid en prövning av frågan om Anders Andersson är återbetalningsskyldig för stöd utbetalat av Arbetsförmedlingen vill Anders Andersson anföra följande.
- 6.2 I första hand anser Anders Andersson att han har uppfyllt villkoren som uppställs i 21 § förordningen om nystartsjobb respektive 18 § förordningen om särskilda insatser. Av p. 2 respektive p. 3 i nämnda bestämmelser framgår att löneutbetalningar ska göras elektroniskt under hela den tid som stödet eller insatserna pågår. Anders Andersson menar att så har skett.
- 6.3 Taxiförarna [REDACTED] och [REDACTED] mottog betalning för ett fåtal körningar i kontanter och beloppen drogs av på deras nettolöner månaden därefter. Det här upplägget har sin grund i en praxis inom taxibranschen som normalt refereras till som redovisningsdifferenser, och som tillämpas av stora delar av taxinäringen (se t.ex. hemställen från Svenska Taxiförbundet till Arbetsförmedlingen den 17 mars 2021, [bilaga 1](#)).
- 6.4 Metoden med redovisningsdifferenser innebär att om en förare får betalt för en körning i kontanter behåller föraren de kontanta medlen i stället för att redovisa dem fysiskt till arbetsgivaren. Beloppet registreras och bokförs på samma sätt som vid kortbetalningar, och vid utbetalningen av förarnas lön görs istället ett avdrag för det totala belopp som föraren fått in genom kontantbetalningar under föregående månad. Denna metod har uppkommit som ett sätt att komma till rätta med de många

praktiska och tidskrävande problem som den relativt utbredda kontanthantering i taxibranschen normalt medför.

- 6.5 Arbetsförmedlingen har i sitt beslut om återkrav samt omprövning av beslut hänvisat till att ”hela lönen” inte har utbetalats elektroniskt och att Anders Andersson därmed har orsakat felaktiga utbetalningar (se aktbilaga 4, s. 109–112). Anders Andersson menar emellertid att sådan tolkning av begreppet ”löneutbetalningar” i villkoret i 21 § p. 2 förordningen om nystartsjobb respektive 18 § p. 3 förordningen om särskilda insatser inte är given och att den inte finner något stöd i övrigt.
- 6.6 Anders Andersson har under stödperioderna utbetalat lön för sina anställda elektroniskt i överrensstämmelse med begreppet ”löneutbetalningar”. Hans uppfattning är att en justering av nettolönen, som användningen av redovisningsdifferenser innebär, inte medför att villkoret har åsidosatts.
- 6.7 För det fall förvaltningsrätten skulle finna att villkoret i 21 § p. 2 förordningen om nystartsjobb respektive 18 § p. 3 förordningen om särskilda insatser har åsidosatts, gör Anders Andersson i andra hand gällande att *särskilda skäl* föreligger för att Arbetsförmedlingen helt eller delvis får avstå från krav på återbetalning enligt 37 § förordningen om stöd för nystartsjobb och 55 § förordningen om särskilda insatser.
- 6.8 Arbetsförmedlingen har i sitt beslut om återkrav samt vid omprövning av beslutet felaktigt bedömt att särskilda skäl inte föreligger i Anders Anderssons fall.
- 6.9 *För det första* är metoden med redovisningsdifferenser etablerad och utbredd praxis i taxibranschen och tillämpas av praktiska och

tidsekonomiska skäl, vilket gynnat branschen som helhet. Att denna metod tillämpades även i [REDACTED] och [REDACTED] fall är sålunda inte anmärkningsvärt, utan snarare förstaeligt.

- 6.10 Svenska Taxiförbundet, en arbetsgivarorganisation som företräder merparten av Sveriges taxiföretag, har uppmärksammats på problematiken med Arbetsförmedlingens beslut om återkrav baserade på taxiföretagens användning av redovisningsdifferenser. Förbundet har därför agerat för att hitta en lösning på ett problem som annars riskerar att försätta stora delar av taxinäringen i ekonomiska svårigheter (se hemställan från Svenska Taxiförbundet till Arbetsförmedlingen den 17 mars 2021, bilaga 1).
- 6.11 De avdrag för kontantbetalningar som har skett i Anders Anderssons fall har således varit en del av ett större sammanhang som i grund och botten handlar om hur verksamheten i taxibranschen normalt fungerar och är uppbyggd. Detta bör beaktas vid bedömningen av om särskilda skäl föreligger.
- 6.12 *För det andra* bör ändamålen bakom villkoret om elektroniska utbetalningar beaktas. Det har förekommit omfattande fusk och bedrägerier kopplade till olika bidrag, däribland lönebidrag. Begränsningar av kontanta betalningar har i den politiska debatten tagits upp som ett sätt att motverka sådant fusk. (Se t.ex. DN debatt 24 september 2015, ”Det kriminella mjölkandet av välfärden ska stoppas”, bilaga 2).
- 6.13 Det får förmodas att det är mot denna bakgrund som villkoret om elektroniska löneutbetalningar infördes år 2018, när de nuvarande

förordningarna om nystartsjobb respektive särskilda insatser trädde i kraft. Tidigare versioner av förordningarna innehöll inte sådana villkor.

- 6.14 I Anders Anderssons fall är det uppenbart att de felaktiga utbetalningarna inte har skett som ett led i fusk eller bedrägerier, utan enbart på grund av tillämpningen av en etablerad praxis i den bransch han verkar i. Detta bör beaktas vid bedömningen av om särskilda skäl föreligger.
- 6.15 *För det tredje* framstår det inte som en given eller tydlig konsekvens av användandet av redovisningsdifferenser att Anders Anderssons *felaktigt* har intygat att ”löneutbetalningar görs elektroniskt under hela den tid som stödet betalas ut” (se aktbilaga 8, s. 2 och 11). Varken i lagstiftningen eller i Arbetsförmedlingens beslut om rätt till lönebidrag framgår vad ”lönebetalningar” i praktiken innebär eller att villkoren är sådana att avdrag för viss erhållen kontant ersättning omedelbart innebär att beviljat stöd ska återbetalas. Denna oklarhet och tolkningsutrymme bör beaktas vid bedömningen av om det föreligger särskilda skäl.
- 6.16 *För det fjärde* har utbetalningarna av stöd till Anders Andersson varit sakligt motiverade, vilket bör beaktas i sammanhanget (se RÅ 2007 ref. 26). De syften som finns med de utbetalade stöden enligt 2 § förordning om stöd för nystartsjobb respektive 1 § förordning om särskilda insatser har varit uppfyllda under de aktuella stödperioderna, vilket innebär att stöden har utbetalats till en arbetsgivare som har anställt arbetstagare i enlighet med förordningarna och därmed varit sakligt motiverade.

- 6.17 *För det femte* bör omfattningen på den kontanta ersättningen beaktas. I både [REDACTED] och [REDACTED] fall har det rört sig om förhållandevis små belopp av kontanta medel. De flesta månaderna har det handlat om belopp under 1 000 kronor.
- 6.18 *För det sjätte* har Anders Andersson, sedan han fått kännedom om att systemet med redovisningsdifferenser orsakar återkrav av beviljat stöd, helt upphört med redovisningsdifferenser för de anställda som fortfarande är föremål för stöd från Arbetsförmedlingen.
- 6.19 Sammanfattningsvis gör Anders Andersson i första hand gällande att metoden med redovisningsdifferenser inte innebär att villkoret i 21 § p. 2 förordningen om nystartsjobb respektive 18 § p. 3 förordningen om särskilda insatser har förbisetts. Detta då lön, efter avdrag för viss kontant ersättning, har utbetalats elektroniskt i enlighet med ordalydelsen i bestämmelserna.
- 6.20 I vart fall föreligger särskilda skäl för att Arbetsförmedlingen helt eller delvis får avstå från krav på återbetalning enligt 37 § förordningen om stöd för nystartsjobb och 55 § förordningen om särskilda insatser.
- 6.21 Vid denna bedömning ska det beaktas *att* metoden med redovisningsdifferenser utgör etablerad och utbredd praxis i den bransch som Anders Andersson verkar i, *att* det är uppenbart att ändamålen med villkoret inte gör sig gällande i Anders Anderssons fall, *att* användandet av begreppet ”löneutbetalningar” i bestämmelserna medför oklarheter, *att* stöden varit sakligt motiverade, *att* det har rört sig om förhållandevis små belopp samt *att* Anders Andersson med

omedelbar verkan upphörde med kontanta utbetalningar efter att han fått kännedom om Arbetsförmedlingens praxis.

- 6.22 Vid en sammantagen bedömning får det anses stå klart att det föreligger särskilda skäl för att Arbetsförmedlingen helt eller delvis får avstå från krav på återbetalning.

Som ovan,

Lisa Hyder

Henrietta Cahn

Olivia Möller

Ludvig Öhrling

FÖRTECKNING ÖVER BILAGOR

1. Hemställan från Svenska Taxiförbundet till Arbetsförmedlingen den 17 mars 2021.
2. DN debatt 24 september 2015, "Det kriminella mjölkandet av välfärden ska stoppas".